

Codes & Water Andrease Müller-Pohlea: Recenze výstavy

Autorka textu: Eliška Lukaščíková
Autor fotografií: Rastislav Bača

Anotace: Na podzim roku 2012 jsme měli možnost zhlédnout výstavu *Codes & Waters* berlínského umělce Andrease Müller-Pohlea, kterou připravila kurátorka Jana Vránová. Cílem tohoto článku je zdůraznit kladné a upozornit na záporné stránky této výstavy, potažmo také kriticky zhodnotit autorovu práci a uvést čtenáře do kontextu autorovy tvorby z posledních let. Proč je Müller-Pohle uchvácen vodou a proč ji akcentuje ve svých posledních projektech? Jakou roli v jeho tvorbě hrají kódy? Tyto a další otázky zodpovím ve své recenzi.

Abstract: In the fall of 2012 we had the opportunity to see the exhibition *Codes & Waters* by Berlin artist Andreas Müller-Pohle prepared by a curator Jana Vránová. The aim of this article is to highlight the positive and the negative aspects of this show, hence also critically evaluate the author's work and to introduce readers to the context of the author's work in the recent years. Why is Müller-Pohle fascinated by a water and why he emphasizes it in his recent projects? What role play in his work codes? I will answer these and other questions in my review.

Klíčová slova: Codes & Waters, Andreas Müller-Pohle, River project, kód, digitální znaková řeč, Entropia, Zycklogramme, Hong Kong Waters, Face Codes, vizualismus, recyklace

Keywords: Codes & Waters, Andreas Müller-Pohle, River project, code, digital sign language, Entropia, Zycklogramme, Hong Kong Waters, Face Codes, vizualism, recycling

Seznamte se, Müller-Pohle

Dříve, než přikročím k recenzi, bych ráda představila samotného autora výstavy. Artur Müller-Pohle je mediální umělec, fotograf a redaktor *European Photography*, mezinárodního časopisu fotografie a nových médií. Působil jako externí profesor na univerzitě v Antverpách a v jeho pracích nacházíme silnou inspiraci osobností Viléma Flussera. V roce 1986 vydal Flusserovo pojednání *Die Schrift – Hat Schreiben Zukunft? (Má psaní budoucnost?)* jako elektronickou knihu, tenkrát ještě na disketě. Müller-Pohle se dále zasloužil o vydání desetisvazkové kolekce Flussеровých filozofických děl (Vita, 2012).

Kromě výše zmíněného definoval Müller-Pohle v roce 1980 směr zvaný vizualismus, jenž se snaží o narušování konvenčních forem vnímání (TZ, 2011). Autorovy fotografie sice zachycují realitu světa kolem nás, avšak ji svým netradičním pohledem zároveň i zpochybňují. 'Vizualistická fotografie' není zatížena tím, co ukazuje, protože odkazuje hlavně na sebe. (TZ, 2011) Ve vizualismu nalézáme také propojení s Flusserelem, a to ve strategii namířené proti funkci předem naprogramovaného technického aparátu (tzv. „flussеровské diverze“).

Tok vody...

A nyní se pojdme zaměřit na to, co Müller-Pohle přichystal pro brněnské publikum v Domě umění. Výstava *Codes&Waters* nebyla do velikosti příliš rozsáhlá (konala se pouze v jedné místnosti), avšak i tento poměrně malý prostor poskytl dostatečnou příležitost seznámit se s autorovou tvorbou. Celkem mohli návštěvníci zhlédnout pět samostatných (fotografických) projektů a doplňující videa.

Tematicky se umělec zaměřuje převážně na pojem „interfaces“ (česky rozhraní) a klasický fotografický obraz se snaží transformovat do kódových systémů (*Codes&Waters*, 2012). S tímto přístupem souvisí i práce z posledních let: *The Danube River Project* (2005–2006) a *Hong Kong Waters* (2009–2010), dva velmi příbuzné projekty. V prvním autor zachycuje tok Dunaje od pramene až k ústí, v druhém nám představuje velkoměsto z vodní hladiny, a zároveň tak konfrontuje přírodu a městskou architekturu. Po formální stránce najdeme v těchto dílech mnoho podobného: fotografie se skládá z částí nad a pod hladinou a ve spodní části nalezneme přepis fotografie do (chemických) kódů. V obou projektech sledujeme i obdobný námět: voda jakožto živel a zároveň metafora pro neustálou proměnlivost.

...tok kódů

Zbývajícími třemi díly, jež jsme na výstavě mohli vidět, byly *Digitální partitury* (1996–1998), *Face codes* (1998–1999) a *Entropia* (1996). *Digitální partitury* zachycují převod nejstarší dochované fotografie *Výhled z okna v Le Gras* (od Nicéphora Niépce) do alfanumerického kódu. Záznam je takto nečitelný, přestože obsahuje přesný binární popis originálu. Dílo můžeme chápat jako komentář k přechodu informací do různých forem kódů, kdy je vlastně digitální fotografický obraz nereprezentativní a nevzniká jako záznam reality (Horáková, 2010). Bez přístroje na dekódování (PC, digitální fotoaparát) by totiž existoval pouze jako změť kódů.

Face codes obsahuje video postupně měnících se nehybných tváří (vypadajících téměř jako fotografie), pod nimiž se objevují titulky v japonských znacích. Tyto znaky jsou výsledkem převodu alfanumerického kódu do japonštiny. Posledním vystavovaným dílem je *Entropia*, instalace zachycující průmyslový skartovač a likvidaci fotografií a filmového materiálu. „*Oproti analogové fotografii, jejímž*

cílem je obrazová fixace vizuálního vjemu, využívá autor dynamické proměnlivosti digitálních procesů." (Codes&Waters, 2012)

Výstava byla doplněna třemi videosnímky: *Hirošima 29/03/01*, *Yumiko and Araki At Work*, které mně osobně přišly trochu vytržené od celkového konceptu výstavy a moc se k ní nehodily.

Dekódování výstavy

Všech pět samostatných projektů osobitým způsobem pracuje s proměnlivostí a tokem (vody nebo kódů) a snaží se zachytit nestálost a pohyb. Já hodnotím velmi kladně první dva zmíněné projekty (*The Danube River Project* a *Hong Kong Waters*), jelikož zde návštěvník bez předchozí inštruktaže a studia dokáže odhalit a tedy dekodovat poselství, jež se mu Müller-Pohle snaží sdělit. Navíc zde chválím hlavně nápad a vizuální zpracování fotografií. V případě zbývajících tří děl je to trochu složitější a bez doprovodného vysvětlení dochází k nepochopení. Dále mi chybělo vysvětlení, proč se v rámci výstavy promítala tři videa, která vůbec nesouzněla s charakterem výstavy a rušila celkový dojem.

Přílohy:

Obr. 1. Na fotografii vidíme dvě díla: vlevo na stěně *Face Codes*, vpravo *Digitální partitury*.

Obr. 2. Dílo *Hong Kong Waters*.

Obr. 3. Projekt *Face Codes*.

Použitá literatura:

Codes&Waters 1995–2011 Andreas Müller-Pohle, 2012. *Dům umění* [online]. [citováno dne 27. 11. 2012] Dostupné z: http://www.dum-umeni.cz/cz/vystava/codes_waters_1995_2011.

HORÁKOVÁ, Jana, 2010. Andreas Müller-Pohle. Digitální partitury (Digital Scores). *Umělecké dílo v době své digitální reprodukovatelnosti* [online]. [citováno dne 1. 12. 2012] Dostupné z: <http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/ff/ps10/dilo/web/pages/fotogalerie.html>.

Tisková Zpráva: Fotografie jako fotografie, 2011. *Artalk.cz* [online]. [citováno dne 27. 11. 2012] Dostupné z: <http://www.artalk.cz/2011/10/07/tz-fotografie-jako-fotografie/>.

Vita, 2012. *Andreas Muehler-Pohle* [online]. [citováno dne 27. 11. 2012] Dostupné z: <http://www.muellerpohle.net/vita.html>.

Obr. 1. Na fotografii vidíme dvě díla: vlevo na stěně *Face Codes*, vpravo *Digitální partitury*.

Obr. 2. Dílo *Hong Kong Waters*.

Obr. 3. Projekt *Face Codes*.